

Z A K O N

O IZMENAMA ZAKONA O AKCIZAMA

Član 1.

U Zakonu o akcizama („Službeni glasnik RS”, br. 22/01, 73/01, 80/02, 80/02-dr. zakon, 43/03, 72/03, 43/04, 55/04, 135/04, 46/05, 101/05-dr. zakon, 61/07, 5/09, 31/09, 101/10, 43/11, 101/11, 93/12, 119/12, 47/13, 68/14-dr. zakon, 142/14, 55/15, 103/15, 108/16, 30/18, 153/20, 53/21, 75/23 i 94/24), u članu 10. stav 11. menja se i glasi:

„Na nesagorevajući duvan plaća se akciza po kilogramu duvanske smese, u iznosu od:

1) 110% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, u periodu od 1. januara do 31. decembra 2026. godine;

2) 120% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, u periodu od 1. januara do 31. decembra 2027. godine;

3) 130% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, u periodu od 1. januara do 31. decembra 2028. godine;

4) 140% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, u periodu od 1. januara do 31. decembra 2029. godine;

5) 150% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, od 1. januara 2030. godine.”.

Član 2.

U članu 14a stav 2. menja se i glasi:

„Akciza na tečnosti za punjenje elektronskih cigareta plaća se po mililitru, i to:

1) u periodu od 1. januara do 31. decembra 2026. godine u iznosu od 13,12 din./ml;

2) u periodu od 1. januara do 31. decembra 2027. godine u iznosu od 14,12 din./ml;

3) u periodu od 1. januara do 31. decembra 2028. godine u iznosu od 15,12 din./ml;

4) u periodu od 1. januara do 31. decembra 2029. godine u iznosu od 16,12 din./ml;

5) od 1. januara 2030. godine u iznosu od 17,12 din./ml.”.

Član 3.

U članu 14v stav 3. menja se i glasi:

„Akciza na biljne proizvode za pušenje, odnosno zagrevanje i proizvode za vodenu lulu (arome za nargilu) plaća se po kilogramu smese, u iznosu od:

1) 110% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, u periodu od 1. januara do 31. decembra 2026. godine;

2) 120% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, u periodu od 1. januara do 31. decembra 2027. godine;

3) 130% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, u periodu od 1. januara do 31. decembra 2028. godine;

4) 140% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, u periodu od 1. januara do 31. decembra 2029. godine;

5) 150% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, od 1. januara 2030. godine.”.

Član 4.

U članu 19. stav 2. menja se i glasi:

„Oslobođenje iz stava 1. tačka 1) u delu koji se odnosi na izvoz i tačka 4) ovog člana ostvaruje se na osnovu carinskih isprava kojim se dokazuje da su proizvodi napustili teritoriju Republike Srbije, odnosno otpremljeni radi prodaje u avionima i brodovima koji saobraćaju na međunarodnim linijama ili u slobodnim carinskim prodavnicama otvorenim na vazduhoplovnim pristaništima otvorenim za međunarodni saobraćaj na kojima je organizovana pasoška i carinska kontrola, odnosno da je vlasnik otpremio akcizne proizvode neposredno iz carinskog skladišta pod carinskim nadzorom, radi snabdevanja aviona i brodova koji saobraćaju na međunarodnim linijama.”.

Član 5.

U članu 40a stav 1. menja se i glasi:

„Na cigarete iz uvoza i na cigarete proizvedene u zemlji (tarifne oznake nomenklature CT 2402 20 10 00 i 2402 20 90 00) plaća se akciza, i to:

1) u periodu od 1. januara do 30. juna 2026. godine u iznosu od 106,90 din./pak;

2) u periodu od 1. jula do 31. decembra 2026. godine u iznosu od 108,40 din./pak;

3) u periodu od 1. januara do 30. juna 2027. godine u iznosu od 109,90 din./pak;

4) u periodu od 1. jula do 31. decembra 2027. godine u iznosu od 111,40 din./pak;

5) u periodu od 1. januara do 30. juna 2028. godine u iznosu od 112,90 din./pak;

6) u periodu od 1. jula do 31. decembra 2028. godine u iznosu od 114,40 din./pak;

7) u periodu od 1. januara do 30. juna 2029. godine u iznosu od 115,90 din./pak;

8) u periodu od 1. jula do 31. decembra 2029. godine u iznosu od 117,40 din./pak;

9) u periodu od 1. januara do 30. juna 2030. godine u iznosu od 118,90 din./pak;

10) od 1. jula 2030. godine u iznosu od 120,40 din./pak.”.

Član 6.

Prvo naredno usklađivanje dinarskih iznosa akcize na cigarete vršiće se počev od januara 2027. godine, a po isteku kalendarske godine u kojoj, prema podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike, indeks potrošačkih cena prelazi 2%.

Prvo naredno usklađivanje dinarskih iznosa akcize na tečnosti za punjenje elektronskih cigareta izvršiće se počev od januara 2027. godine, indeksom potrošačkih cena u 2026. godini.

Član 7.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje se od 1. januara 2026. godine, osim člana 4. ovog zakona koji se primenjuje od dana stupanja na snagu ovog zakona.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana 97. tač. 6. i 15. Ustava Republike Srbije, kojim je predviđeno da Republika Srbija, pored ostalog, uređuje i obezbeđuje, poreski sistem i finansiranje ostvarivanja prava i dužnosti Republike Srbije utvrđenih Ustavom i zakonom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

• *Problemi koje ovaj zakon treba da reši, odnosno ciljevi koji se ovim zakonom postižu*

Osnovni razlozi za donošenje ovog zakona, problemi koje bi ovaj zakon trebalo da reši, odnosno ciljevi koji se ovim zakonom postižu su dalje usklađivanje s pravnim tekovinama Evropske unije (EU aquis), posebno kada se radi o minimalnom nivou oporezivanja akcizom cigareta i ostalih duvanskih proizvoda sa standardima EU, realizacija planiranog trenda prikupljanja prihoda od akciza u republički budžet, i to propisivanjem srednjoročnog akciznog kalendara (2026. - 2030. godine) na cigarete i ostale duvanske proizvode, kao i na supstitute duvanskim proizvodima, čime se obezbeđuje stabilnost priliva sredstava od akciza u republički budžet.

Naime, imajući u vidu da prema opštem pravilu Direktive Saveta broj 2011/64 o strukturi i iznosu akcize na duvanske proizvode (*Council Directive 2011/64/EU of 21 June 2011 on the structure and rates of excise duty applied to manufactured tobacco (codification)*), ukupno akcizno opterećenje (specifična akciza + ad valorem akciza) ne sme biti ispod 60% maloprodajne cene jedne paklice cigareta u kategoriji prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta i da ukupna akciza ne može biti niža od 90 evra na 1000 komada cigareta u kategoriji prosečne ponderisane maloprodajne cene, potrebno je postepeno povećanje ukupnog akciznog opterećenja cigareta. S tim u vezi, ovim zakonom predlaže se donošenje srednjoročnog plana postepenog povećavanja akciznog opterećenja u periodu 2026. - 2030. godine, kroz povećanje specifične komponente akcize svakih šest meseci za 1,50 din/pak, pri čemu bi stopa ad valorem - proporcionalne komponente akcize ostala nepromenjena (33% na maloprodajnu cenu cigareta) nezavisno od perioda primene. Predloženi model oporezivanja akcizom cigareta primenjivao se i u prethodnom periodu (2020. - 2025. godine) i prihvatljiv je sa stanovišta planiranih budžetskih prihoda od akciza na cigarete.

Ovim zakonom predlaže se umereno povećanje specifične komponente akcize na cigarete kroz postepeno povećanje akciza, kako bi se u propisanom vremenskom roku dostigao minimalni nivo oporezivanja akcizom koji ne može biti ispod 60% prosečne ponderisane maloprodajne cene jedne paklice cigareta i najmanje 90 evra na 1000 komada cigareta u kategoriji prosečne ponderisane maloprodajne cene, odnosno minimum 1,8 evra po paklici cigareta. Sadašnji nivo oporezivanja akcizom u Republici Srbiji iznosi 100,32 evra na 1000 komada cigareta u kategoriji prosečne ponderisane maloprodajne cene, odnosno 2,0 evra po paklici cigareta, s tim da je ovaj iznos nešto manji od 60% maloprodajne cene jedne paklice cigareta u kategoriji prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, tako da je bilo neophodno da predložene izmene budu pažljivo odmerene, kako bi se izbegle

promene u strukturi i obimu potrošnje, koje bi mogle da ugroze budžetske prihode, ali i kako ne bi bile suprotne ciljevima javne zdravstvene politike. Prilikom utvrđivanja predloženih specifičnih iznosa akcize na cigarete, a u cilju očuvanja budžetskih prihoda, uzeto je u obzir i predviđeni dalji pad legalnog tržišta duvanskih proizvoda usled smanjenja broja konzumenata cigareta, kao i supstitucije korisnika cigareta koji prelaze na konzumiranje drugih proizvoda koje je u konstantnom porastu, posebno nesagorevajućeg duvana. Predložene zakonske izmene, s jedne strane ne bi trebalo da izazovu neželjene poremećaje na tržištu, a trebalo bi da sa druge strane, obezbede proizvođačima i uvoznicima cigareta neophodnu predvidivost poslovnog okruženja, koje će, na kraju, obezbediti Republici Srbiji stabilnost akciznih prihoda u narednom periodu. Pored toga, propisivanjem povećanja specifične komponente akcize na cigarete svakih šest meseci stvorio se uslovi za stabilnost prihoda od akcize na cigarete, s obzirom na to da bi budžetski prihod u velikoj meri bio nezavisan od cenovne politike proizvođača, odnosno uvoznika cigareta. Istovremeno, predložena zakonska rešenja mogu da utiču na povećanje maloprodajnih cena cigareta, što za posledicu može da ima smanjenje potrošnje cigareta čime se sprovodi Okvirna konvencija o kontroli duvana.

U skladu sa Direktivom 2014/40/EU (*Directive 2014/40/ EU of the European Parliament and of the Council of 3 April 2014 on the approximation of the laws, regulations and administrative provisions of the Member States concerning the manufacture, presentation and sale of tobacco and related products and repealing Directive 2001/37/EC*), koja definiše vrste duvanskih proizvoda, duvanske prerađevine koje se pri upotrebi greju ali ne sagorevaju (nesagorevajući duvan) svrstava se u kategoriju novih duvanskih proizvoda koji su definisani kao duvanski proizvodi koji ne spadaju ni u jednu od sledećih kategorija: cigarete, duvan za pušenje, duvan za lulu, duvan za nargile, cigare, cigarilosi, duvan za žvakanje, duvan za šmrkanje ili duvan za oralnu upotrebu. Kako nesagorevajući duvan ne pripada ni jednoj kategoriji duvanskih proizvoda čije je oporezivanje uređeno Direktivom 2011/64/EU o strukturi i stopama akcize na duvanske prerađevine, zemlje članice EU imaju pravo da oporezivanje novih duvanskih proizvoda urede samostalno, tako da trenutno, najveći broj evropskih država oporezuje akcizom nesagorevajući duvan po kilogramu duvanske smese, a što je i sada važeće zakonsko rešenje u Republici Srbiji.

Naime, prema važećem zakonskom rešenju, na duvanske prerađevine koje se pri upotrebi greju ali ne sagorevaju (nesagorevajući duvan) plaća se akciza po kilogramu duvanske smese, u iznosu od 100% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta. Imajući u vidu značajniji rast potrošnje nesagorevajućeg duvana, pri čemu istovremeno dolazi do pada potrošnje cigareta, kao posledica rastućeg trenda korisnika cigareta koji prelaze na konzumiranje ovog proizvoda, ovim zakonom predlaže se nastavak dinamike prethodnog akciznog kalendara, koji predviđa uvećanje od 10 procentnih poena godišnje, po periodima primene. Predloženim akciznim kalendarom, a uzimajući u obzir činjenicu da sve više pušača prestaje da konzumira cigarete i prelazi na konzumiranje novih proizvoda, kao zamenu za klasične cigarete, ovim zakonom predlaže se dinamika povećanja iznosa akcize na ovaj proizvod, kako bi se u narednom periodu smanjila razlika između akcize na nesagorevajući duvan i akcize na cigarete, pri čemu predloženo povećanje akcize na nesagorevajući duvan ne bi trebalo da ima uticaj na tržišna kretanja, odnosno dalji rast potrošnje ovog proizvoda.

Takođe, ovim zakonom predlaže se da osnovica za obračun akcize na tečnosti za punjenje elektronskih cigareta ostane nepromenjena, što znači da se akciza plaća po mililitru tečnosti za punjenje elektronskih cigareta, s tim da se iznos

akcize uvećava za 1,00 din/ml svake godine u narednom srednjeročnom periodu, a što je bilo i do sada važeće zakonsko rešenje.

Pored toga, predlaže se da se akciza na biljne proizvode za pušenje, odnosno zagrevanje koja se plaća po kilogramu smese, u iznosu od 100% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, uveća za 10 procentnih poena godišnje, po periodu primene. Na isti način predlaže se da se akciza na proizvode za vodenu lulu (arome za nargilu) uveća za 10 procentih poena godišnje, po periodu primene.

Predložena zakonska rešenja uzimaju u obzir Fiskalnu strategiju Republike Srbije, projekcije inflatornih kretanja, rast bruto društvenog proizvoda i kretanja tržišta duvanskih proizvoda, i u skladu sa tim obezbedili bi predvidivost budžetskih prihoda i njihov kontinuirani rast. Takođe, predloženo zakonsko rešenje, kroz akcizni kalendar doprineli bi stabilnosti duvanske industrije i industrije srodnih proizvoda, kao i očuvanju legalnog tržišta za sve kategorije proizvoda.

Pored toga, ovim zakonom vrši se i preciziranje pojedinih odredaba Zakona o akcizama, u cilju adekvatnije primene istog.

- *Razmatrane mogućnosti da se problemi reše i bez donošenja zakona*

Imajući u vidu da je reč o elementima sistema i politike javnih prihoda koji se, saglasno odredbama Zakona o budžetskom sistemu („Službeni glasnik RS”, br. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13-ispravka, 108/13, 142/14, 68/15-dr. zakon, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/21, 118/21-dr. zakon, 138/22, 92/23 i 94/24) uvode zakonom, to znači da se izmene i dopune tih elemenata mogu vršiti samo zakonom. Prema tome, kako se materija koja se uređuje ovim zakonom odnosi na oporezivanje akcizom akciznih proizvoda i spada u zakonodavnu regulativu, nije razmatrano, niti je bilo osnova za razmatranje njenog uređenja drugim zakonom ili podzakonskim aktom.

- *Zašto je donošenje zakona najbolji način za rešavanje problema*

Donošenje ovog zakona je najbolji način za rešavanje problema iz razloga što se radi o zakonskoj materiji, koju je jedino moguće menjati i dopunjavati odgovarajućim izmenama zakona, tj. izmenama i dopunama Zakona.

Pored toga, uređivanjem poreskopravne materije, ovim zakonom daje se doprinos pravnoj sigurnosti i ujedno obezbeđuje transparentnost u pogledu vođenja poreske politike, s obzirom na to da se zakon kao opšti pravni akt objavljuje i stvara jednaka prava i obaveze za sve subjekte koji se nađu u istoj poreskopravnoj situaciji.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

U članu 1. ovog zakona predlažu se novi iznosi akcize na nesagorevajući duvan, po periodima primene. Predlaže se da se akciza na nesagorevajući duvan plaća kao i do sada, po kilogramu duvanske smese, s tim da se sadašnji iznos od 100% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, uvećava za 10 procentnih poena godišnje čime se prati dinamika prethodnog akciznog kalendara.

U članu 2. ovog zakona predlažu se novi iznosi akcize na tečnosti za punjenje elektronskih cigareta, po periodima primene. Ovakav predlog je po metodologiji važećeg akciznog kalendara sa godišnjim povećanjem od 1,00 RSD po mililitru tečnosti, uz redovno godišnje usklađivanje iznosa akcize sa indeksom potrošačkih cena u kalendarskoj godini koja prethodi godini u kojoj se usklađivanje vrši.

U članu 3. ovog zakona predlažu se novi iznosi akcize na biljne proizvode za pušenje, odnosno zagrevanje i proizvode za vodenu lulu (arome za nargilu), po periodu primene. Sadašnjim zakonskim rešenjem akciza na navedene proizvode plaća se po kilogramu smese kao procenat minimalne akcize na cigarete koji trenutno iznosi 100%. Novim zakonskim rešenjem predlaže se uvećanje akcize od 10 procentih poena godišnje.

U članu 4. ovog zakona vrši se preciziranje odredbe koja se odnosi na oslobođenje od plaćanja akcize koje proizvođač otprema, odnosno uvoznik smešta, u carinsko skladište otvoreno u skladu sa carinskim propisima, radi prodaje u avionima i brodovima, odnosno radi snabdevanja aviona i brodova koji saobraćaju na međunarodnim linijama, kao i na proizvode koji se otpremaju u slobodne carinske prodavnice otvorene na vazduhoplovnim pristaništima otvorenim za međunarodni saobraćaj na kojima je organizovana pasoška i carinska kontrola radi prodaje putnicima u skladu sa carinskim propisima.

U članu 5. ovog zakona predlažu se novi specifični iznosi akcize na cigarete za period 2026 - 2030. godine. Naime, predlaže se nastavak dosadašnje akcizne politike, polugodišnje povećanje specifične akcize po metodologiji aktuelnog akciznog kalendara, u januaru i julu svake godine u iznosima od 1,5 RSD/pak. Način povećanja specifične komponente akcize na cigarete ostaje nepromenjen, što znači da se usklađivanje vrši sa indeksom potrošačkih cena u kalendarskoj godini kada indeks potrošačkih cena prelazi 2%.

U članu 6. ovog zakona propisuje se vreme prvog narednog usklađivanja dinarskih iznosa akcize na cigarete i tečnosti za punjenje elektronskih cigareta. Predlaže se da se prvo naredno usklađivanje dinarskih iznosa akcize na cigarete vrši počev od januara 2027. godine, a po isteku kalendarske godine u kojoj, prema podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike, indeks potrošačkih cena prelazi 2%. Takođe, predlaže se da se prvo naredno usklađivanje dinarskih iznosa akcize na tečnosti za punjenje elektronskih cigareta izvrši počev od januara 2027. godine, indeksom potrošačkih cena u 2026. godini.

U članu 7. propisuje se stupanje na snagu i početak primene ovog zakona.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti posebna sredstva u republičkom budžetu.

V. ANALIZA EFEKATA ZAKONA

1. Sagledavanje postojećeg stanja.

1) Prikazati postojeće stanje u predmetnoj oblasti u skladu sa važećim pravnim okvirom.

Da li se u predmetnoj oblasti primenjuje propis ili predmetna oblast nije bila uređena propisom? Prikazati postignuti učinak primene važećeg propisa, i proceniti da li je postignuti učinak primene važećeg propisa u skladu sa ciljem koji je određen kad je propis donet, tj. prikazati koja odstupanja su primećena od ciljne vrednosti pokazatelja učinka. Prikazati da li se rešenja važećeg propisa primenjuju u potpunosti i u skladu sa rokovima propisanim u važećem propisu. Prikazati dostupne informacije i vrednosti drugih pokazatelja koji se prate u oblasti ukoliko predmetna oblast nije uređena propisom.

U predmetnoj oblasti primenjuje se Zakon o akcizama („Službeni glasnik RS”, br. 22/01, 73/01, 80/02, 80/02-dr. zakon, 43/03, 72/03, 43/04, 55/04, 135/04, 46/05, 101/05-dr. zakon, 61/07, 5/09, 31/09, 101/10, 43/11, 101/11, 93/12, 119/12, 47/13, 68/14-dr. zakon, 142/14, 55/15, 103/15, 108/16, 30/18, 153/20, 53/21, 75/23 i 94/24). Tim zakonom uređena su, između ostalog, pravila koja se odnose na oporezivanje akcizom akciznih proizvoda. Predmet oporezivanja akcizom prema navedenom zakonu su: derivati nafte; biogoriva i biotečnosti; duvanske prerađevine, uključujući i duvanske prerađevine koje se pri upotrebi greju ali ne sagorevaju; nikotinske vrećice; biljni proizvodi za pušenje, odnosno zagrevanje; proizvodi za vodenu lulu (arome za nargilu); alkoholna pića; kafa; tečnosti za punjenje elektronskih cigareta; električna energija za krajnju potrošnju i prirodni gas za krajnju potrošnju.

S obzirom na to da je jedan od najznačajnijih ciljeva Republike Srbije harmonizacija akcizne politike sa standardima Evropske unije, ovim zakonom postiže se, kada se radi o oporezivanju akcizom cigareta i drugih duvanskih proizvoda, dalja harmonizacija akcizne politike sa standardima Evropske unije. Dalja harmonizacija domaćeg zakonodavstva sa pravnim tekovinama Evropske unije ogleda se i u pogledu minimalnog nivoa oporezivanja akcizom cigareta i ostalih duvanskih proizvoda sa standardima EU, realizacija planiranog trenda prikupljanja prihoda od akciza u republički budžet, i to propisivanjem srednjoročnog akciznog kalendara (2026. - 2030. godina) na cigarete i ostale duvanske proizvode, kao i na supstitute duvanskim proizvodima, čime se obezbeđuje stabilnost priliva sredstava od akciza u republički budžet.

Takođe, povećanjem iznosa akcize na ostale proizvode koji predstavljaju zamenu za cigarete obezbediće se stabilnost planiranih prihoda u budžetu Republike Srbije od akciza na cigarete i od ostalih proizvoda koji predstavljaju zamenu za cigarete.

Naime, imajući u vidu da prema opštem pravilu Direktive Saveta broj 2011/64 o strukturi i iznosu akcize na duvanske proizvode (*Council Directive 2011/64/EU of 21 June 2011 on the structure and rates of excise duty applied to manufactured tobacco (codification)*), ukupno akcizno opterećenje (specifična akciza + ad valorem akciza) ne sme biti ispod 60% maloprodajne cene jedne paklice cigareta u kategoriji

prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta i da ukupna akciza ne može biti niža od 90 evra na 1000 komada cigareta u kategoriji prosečne ponderisane maloprodajne cene, potrebno je postepeno povećanje ukupnog akciznog opterećenja cigareta. S tim u vezi, ovim zakonom predlaže se donošenje srednjoročnog plana postepenog povećavanja akciznog opterećenja u periodu 2026. - 2030. godine, kroz povećanje specifične komponente akcize svakih šest meseci za 1,50 din/pak, pri čemu bi stopa ad valorem - proporcionalne komponente akcize ostala nepromenjena (33% na maloprodajnu cenu cigareta) nezavisno od perioda primene. Predloženi model oporezivanja akcizom cigareta primenjivao se i u prethodnom periodu (2020. - 2025. godine) i prihvatljiv je sa stanovišta planiranih budžetskih prihoda od akciza na cigarete.

Ovim zakonom predlaže se umereno povećanje specifične komponente akcize na cigarete kroz postepeno povećanje akciza, kako bi se u propisanom vremenskom roku dostigao minimalni nivo oporezivanja akcizom koji ne može biti ispod 60% prosečne ponderisane maloprodajne cene jedne paklice cigareta i najmanje 90 evra na 1000 komada cigareta u kategoriji prosečne ponderisane maloprodajne cene, odnosno minimum 1,8 evra po paklici cigareta. Sadašnji nivo oporezivanja akcizom u Republici Srbiji iznosi 100,32 evra na 1000 komada cigareta u kategoriji prosečne ponderisane maloprodajne cene, odnosno 2,0 evra po paklici cigareta, s tim da je ovaj iznos nešto manji od 60% maloprodajne cene jedne paklice cigareta u kategoriji prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, tako da je bilo neophodno da predložene izmene budu pažljivo odmerene, kako bi se izbegle promene u strukturi i obimu potrošnje, koje bi mogle da ugroze budžetske prihode, ali i kako ne bi bile suprotne ciljevima javne zdravstvene politike. Prilikom utvrđivanja predloženih specifičnih iznosa akcize na cigarete, a u cilju očuvanja budžetskih prihoda, uzeto je u obzir i predviđeni dalji pad legalnog tržišta duvanskih proizvoda usled smanjenja broja konzumenata cigareta, kao i supstitucije korisnika cigareta koji prelaze na konzumiranje drugih proizvoda koje je u konstantnom porastu, posebno nesagorevajućeg duvana. Predložene zakonske izmene, s jedne strane ne bi trebalo da izazovu neželjene poremećaje na tržištu, a trebalo bi da sa druge strane, obezbede proizvođačima i uvoznicima cigareta neophodnu predvidivost poslovnog okruženja, koje će, na kraju, obezbediti Republici Srbiji stabilnost akciznih prihoda u narednom periodu. Pored toga, propisivanjem povećanja specifične komponente akcize na cigarete svakih šest meseci stvoriće se uslovi za stabilnost prihoda od akcize na cigarete, s obzirom na to da bi budžetski prihod u velikoj meri bio nezavisan od cenovne politike proizvođača, odnosno uvoznika cigareta. Istovremeno, predložena zakonska rešenja mogu da utiču na povećanje maloprodajnih cena cigareta, što za posledicu može da ima smanjenje potrošnje cigareta čime se sprovodi Okvirna konvencija o kontroli duvana.

U skladu sa Direktivom 2014/40/EU (*Directive 2014/40/ EU of the European Parliament and of the Council of 3 April 2014 on the approximation of the laws, regulations and administrative provisions of the Member States concerning the manufacture, presentation and sale of tobacco and related products and repealing Directive 2001/37/EC*), koja definiše vrste duvanskih proizvoda, duvanske prerađevine koje se pri upotrebi greju ali ne sagorevaju (nesagorevajući duvan) svrstava se u kategoriju novih duvanskih proizvoda koji su definisani kao duvanski proizvodi koji ne spadaju ni u jednu od sledećih kategorija: cigarete, duvan za pušenje, duvan za lulu, duvan za nargile, cigare, cigarilos, duvan za žvakanje, duvan za šmrkanje ili duvan za oralnu upotrebu. Kako nesagorevajući duvan ne pripada ni jednoj kategoriji duvanskih proizvoda čije je oporezivanje uređeno Direktivom 2011/64/EU o strukturi i stopama akcize na duvanske prerađevine, zemlje članice EU imaju pravo da oporezivanje novih duvanskih proizvoda urede samostalno, tako da trenutno, najveći broj evropskih država oporezuje akcizom nesagorevajući duvan po

kilogramu duvanske smese, a što je i sada važeće zakonsko rešenje u Republici Srbiji.

Naime, prema važećem zakonskom rešenju, na duvanske prerađevine koje se pri upotrebi greju ali ne sagorevaju (nesagorevajući duvan) plaća se akciza po kilogramu duvanske smese, u iznosu od 100% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta. Imajući u vidu značajniji rast potrošnje nesagorevajućeg duvana, pri čemu istovremeno dolazi do pada potrošnje cigareta, kao posledica rastućeg trenda korisnika cigareta koji prelaze na konzumiranje ovog proizvoda, ovim zakonom predlaže se nastavak dinamike prethodnog akciznog kalendara, koji predviđa uvećanje od 10 procentnih poena godišnje, po periodima primene. Predloženim akciznim kalendarom, a uzimajući u obzir činjenicu da sve više pušača prestaje da konzumira cigarete i prelazi na konzumiranje novih proizvoda, kao zamenu za klasične cigarete, ovim zakonom predlaže se dinamika povećanja iznosa akcize na ovaj proizvod, kako bi se u narednom periodu smanjila razlika između akcize na nesagorevajući duvan i akcize na cigarete, pri čemu predloženo povećanje akcize na nesagorevajući duvan ne bi trebalo da ima uticaj na tržišna kretanja, odnosno dalji rast potrošnje ovog proizvoda.

Takođe, ovim zakonom predlaže se da osnovica za obračun akcize na tečnosti za punjenje elektronskih cigareta ostane nepromenjena, što znači da se akciza plaća po mililitru tečnosti za punjenje elektronskih cigareta, s tim da se iznos akcize uvećava za 1,00 din/ml svake godine u narednom srednjeročnom periodu, a što je bilo i do sada važeće zakonsko rešenje.

Pored toga, predlaže se da se akciza na biljne proizvode za pušenje, odnosno zagrevanje koja se plaća po kilogramu smese, u iznosu od 100% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, uveća za 10 procentih poena godišnje, po periodu primene. Na isti način predlaže se da se akciza na proizvode za vodenu lulu (arome za nargilu) uveća za 10 procentih poena godišnje, po periodu primene.

2) Da li su uočeni problemi u oblasti i na koga se oni odnose? Predstaviti uzroke i posledice problema.

Za sada nisu uočeni problemi vezani za implementaciju novih zakonskih rešenja.

3) Da li postoje neki drugi razlozi za promenu (intervenciju) u oblasti u slučaju da nije uočen problem?

Prema dosadašnjem iskustvu ne postoje neki drugi razlozi za promenu (intervenciju) u ovoj oblasti.

2. Utvrđivanje cilja.

1) Koji cilj je potrebno postići?

Cilj treba da bude definisan prema željenim efektima koje je potrebno postići u predmetnoj oblasti u odnosu na ciljnu grupu ili na životnu sredinu, imajući u vidu uočeni problem koji je potrebno rešiti, kao i uzroke i posledice tog problema ili promenu koju je potrebno postići. Cilj treba da bude precizan, merljiv, društveno prihvatljiv, ostvariv i vremenski određen (tj. da sadrži rok za postizanje).

Ključni ciljevi Zakona o izmenama ogledaju se:

- daljoj harmonizacija domaćeg zakonodavstva sa propisima EU
- stabilnost prihoda od akcize na cigarete i ostale duvanske proizvode, kao i proizvode koji predstavljaju supstitute duvanskim proizvodima;
- dalje suzbijanja sive ekonomije i efikasnija naplata poreza.

2) Da li je cilj koji se postiže donošenjem propisa usklađen sa ciljevima važećih planskih dokumenata i prioritarnim ciljevima Vlade?

Donošenje ovog zakona usklađeno je sa postojećim pravnim okvirom, a pre svega sa prioritarnim ciljevima Vlade u smislu suzbijanja sive ekonomije i efikasnije naplate poreza. Za sprovođenje ovog predloženog zakonskog rešenja obezbeđena je adekvatna podrška za implementaciju. S tim u vezi, sprovođenje ovog zakonskog rešenja predstavlja prioritet za donosiocima odluka u narednom periodu.

Imajući u vidu da su predložena rešenja normativna materija, nema mogućnosti da se ciljevi koji se žele postići reše bez donošenja zakona. Uređivanjem ove materije zakonom daje se doprinos pravnoj sigurnosti i obezbeđuje transparentnost u vođenju poreske politike. Naime, zakon je pravni akt koji stvara jednaka prava i obaveze za sve subjekte koji se nađu u istoj poresko-pravnoj situaciji, čime se postiže transparentnost u njenoj primeni. Imajući u vidu da je reč o elementima sistema i politike javnih prihoda koji se, saglasno odredbama Zakona o budžetskom sistemu („Službeni glasnik RS”, br. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13-ispravka, 108/13, 142/14, 68/15-dr. zakon, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/21, 118/21- dr. zakon, 138/22, 92/23 i 94/24) uvode zakonom, to znači da se izmene tih elemenata mogu vršiti samo zakonom.

3) Na osnovu kog pokazatelja učinka se utvrđuje da li je došlo do postizanja cilja? Odrediti merljiv pokazatelj učinka na osnovu kog se prati stepen postizanja cilja i njegovu početnu i ciljnu vrednost. Ukoliko nije moguće odrediti kvantitativni pokazatelj učinka, potrebno je navesti razloge zbog kojih to nije moguće i odrediti kvalitativni pokazatelj učinka.

Postizanje cilja može se utvrditi na osnovu realizacija planiranih prihoda od akciza na duvanske i ostale srodne proizvode, kao i smanjenje sive ekonomije.

4) Definirati izvor provere i rokove za prikupljanje podataka za praćenje primene propisa.

Pokazatelji ostvarivanja opšteg cilja su realizacija planiranih prihoda od akciza i stepen usaglašenosti domaćeg zakonodavstva sa propisima EU.

3. Identifikovanje opcija.

1) Da li je cilj moguće postići primenom „status quo” opcije? Prikazati posledice primene „status quo” opcije.

Ciljevi koji se žele postići donošenjem ovog zakona ne mogu se postići primenom „status quo“ opcije niti drugim alternativnim merama.

4. Analiza ekonomskih efekata

1) Da li se predloženim rešenjima propisa uvodi novi, ukida ili menja postojeći administrativni postupak i/ili administrativni zahtev za privredne subjekte i koji su pozitivni efekti ovog rešenja? Da li predložena rešenja utiču na povećanje ili umanjeње administrativnih troškova i koliko iznosi povećanje ili umanjeње administrativnih troškova koje snosi privredni subjekt?

Opisati administrativni postupak i/ili administrativni zahtev koji se uvodi, ukida ili menja i odrediti privredne subjekte na koju se odnosi (pravna forma, veličina, delatnost, itd). Proceniti iznos povećanja ili umanjeња administrativnog troška koji nastaje kao posledica uvođenja, ukidanja ili izmene administrativnog postupka i/ili administrativnog zahteva. Odrediti da li je u pitanju jednokratni ili ponavljajući trošak (ako se ponavlja – odrediti intervale u kojima se ponavlja). Predstaviti pozitivne efekte (koristi) uvođenja novog, ukidanja ili izmene postojećeg administrativnog postupka i/ili administrativnog zahteva, i odrediti ciljne grupe (privredne subjekte, građane, organe, odnosno organizacije koji vrše javna ovlašćenja, itd.) na koje se odnose pozitivni efekti. Iznos povećanja ili umanjeња administrativnog troška može se proceniti primenom modela standardnog troška.

Predloženim zakonskim rešenjem ne uvodi se novi, niti se ukida ili menja postojeći administrativni postupak i/ili administrativni zahtev za privredne subjekte. Predložena rešenja mogu stvoriti dodatne troškove za privredne subjekte koji se bave proizvodnjom, odnosno uvozom cigareta i drugih duvanskih proizvoda, kao i srodnih proizvoda. Smatramo da se ovim izmenama zakona ne očekuje bitan uticaj na cenovnu konkurentnost privrednih subjekata, imajući u vidu celinu predloženih rešenja. Navedene izmene mogu uticati na preraspodelu društvenog bogatstva kroz povećanje prihoda od akciza u Budžetu Republike Srbije.

2) Da li se predloženim rešenjima propisa uvodi nova, menja ili ukida postojeća finansijska obaveza za privredne subjekte? Koji su pozitivni efekti uvođenja nove, izmena ili ukidanja obaveze?

Opisati predložena rešenja propisa kojim se uvodi nov, menja ili ukida postojeći porez, doprinos, naknada, taksa, akciza, carina, odnosno menja stopa, osnovica, obveznik ili platać. Proceniti iznos povećanja ili umanjeња ovih troškova i odrediti privredne subjekte koji će snositi trošak (pravna forma, veličina, delatnost, itd). Odrediti da li je u pitanju jednokratni ili ponavljajući trošak (ako se ponavlja – odrediti i intervale u kojima se ponavlja). Predstaviti svrhu uvođenja nove, izmena ili ukidanja finansijske obaveze, tj. opisati pozitivne efekte (koristi) i ciljne grupe (privredne subjekte, građane, organe, odnosno organizacije koji vrše javna ovlašćenja, itd.) na koje se odnose pozitivni efekti.

Predloženim zakonskim rešenjima ne uvodi se novi porez (akciza), već se vrši izmena, uvećanje iznosa akcize na akcizne proizvode koji su već predmet oporezivanja akcizom. Naime, Predlogom zakona postiže se dalje usklađivanje s pravnim tekovinama Evropske unije (EU aquis) i stvaraju se uslovi za povećanje prihoda po osnovu akciza. Predloženim zakonskim rešenjima predlaže se donošenje srednjoročnog plana postepenog povećavanja akciznog opterećenja u periodu 2026. - 2030. godine, kroz povećanje specifične komponente akcize svakih šest meseci za 1,50 din/pak, pri čemu bi stopa ad valorem - proporcionalne komponente akcize ostala nepromenjena (33% na maloprodajnu cenu cigareta) nezavisno od perioda primene. Predloženi model oporezivanja akcizom cigareta primenjivao se i u

prethodnom periodu (2020. - 2025. godine) i prihvatljiv je sa stanovišta planiranih budžetskih prihoda od akciza na cigarete.

Takođe, na duvanske prerađevine koje se pri upotrebi greju ali ne sagorevaju (nesagorevajući duvan) plaća se akciza po kilogramu duvanske smese, u iznosu od 100% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta. Imajući u vidu značajniji rast potrošnje nesagorevajućeg duvana, pri čemu istovremeno dolazi do pada potrošnje cigareta, kao posledica rastućeg trenda korisnika cigareta koji prelaze na konzumiranje ovog proizvoda, ovim zakonom predlaže se nastavak dinamike prethodnog akciznog kalendara, koji predviđa uvećanje od 10 procentnih poena godišnje, po periodima primene. Predloženim akciznim kalendarom, a uzimajući u obzir činjenicu da sve više pušača prestaje da konzumira cigarete i prelazi na konzumiranje novih proizvoda, kao zamenu za klasične cigarete, ovim zakonom predlaže se dinamika povećanja iznosa akcize na ovaj proizvod, kako bi se u narednom periodu smanjila razlika između akcize na nesagorevajući duvan i akcize na cigarete, pri čemu predloženo povećanje akcize na nesagorevajući duvan ne bi trebalo da ima uticaj na tržišna kretanja, odnosno dalji rast potrošnje ovog proizvoda.

Takođe, ovim zakonom predlaže se da osnovica za obračun akcize na tečnosti za punjenje elektronskih cigareta ostane nepromenjena, što znači da se akciza plaća po mililitru tečnosti za punjenje elektronskih cigareta, s tim da se iznos akcize uvećava za 1,00 din/ml svake godine u narednom srednjoročnom periodu, a što je bilo i do sada važeće zakonsko rešenje.

Pored toga, predlaže se da se akciza na biljne proizvode za pušenje, odnosno zagrevanje koja se plaća po kilogramu smese, u iznosu od 100% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, uveća za 10 procentih poena godišnje, po periodu primene. Na isti način predlaže se da se akciza na proizvode za vodenu lulu (arome za nargilu) uveća za 10 procentih poena godišnje, po periodu primene.

S tim u vezi, smatramo da su predložena zakonska rešenja neophodna u meri u kojoj su propisana ovim zakonom.

Ciljne grupe na koje neposredno utiču predložene promene su privredni subjekti proizvođači i uvoznici cigareta i nesagorevajućeg duvana, kao i privredni subjekti proizvođači i uvoznici tečnosti za punjenje elektronskih cigareta, biljnih proizvoda za pušenje, odnosno zagrevanje i proizvoda za vodenu lulu (arome za nargilu). Predložena zakonska rešenja mogu stvoriti dodatne troškove za privredne subjekte koji se bave proizvodnjom, odnosno uvozom cigareta i drugih duvanskih proizvoda, kao i srodnih proizvoda. Smatramo da se ovim izmenama zakona ne očekuje bitan uticaj na cenovnu konkurentnost privrednih subjekata, imajući u vidu celinu predloženih rešenja. Pored toga, predložena zakonska rešenja posredno mogu uticati na krajnje korisnike ovih proizvoda.

2) Da li se predloženim rešenjima propisa uvodi nova, menja ili ukida postojeća finansijska obaveza za privredne subjekte? Koji su pozitivni efekti uvođenja nove, izmena ili ukidanja obaveze?

Opisati predložena rešenja propisa kojim se uvodi nov, menja ili ukida postojeći porez, doprinos, naknada, taksa, akciza, carina, odnosno menja stopa, osnovica, obveznik ili platac. Proceniti iznos povećanja ili umanjenja ovih troškova i odrediti privredne subjekte koji će snositi trošak (pravna forma, veličina, delatnost, itd). Odrediti da li je u pitanju jednokratni ili ponavljajući trošak (ako se ponavlja – odrediti i intervale u kojima se ponavlja). Predstaviti svrhu uvođenja nove, izmena ili ukidanja finansijske obaveze, tj. opisati pozitivne efekte (koristi) i ciljne grupe (privredne subjekte, građane, organe, odnosno organizacije koji vrše javna ovlašćenja, itd.) na koje se odnose pozitivni efekti.

Predloženim rešenjima ne uvodi se nova finansijska obaveza – akciza, već se postojeća akcizna obaveza uvećava u cilju usaglašavanja sa standardima EU. Ovakav model oporezivanja akcizom cigareta, utvrđivanje akciznog kalendara za period 2026.-2030. godine, predstavlja nastavak dosadašnjeg načina oporezivanja cigareta i drugih duvanskih proizvoda, primenjivao se i u prethodnom periodu i prihvatljiv je kako sa stanovišta privrednih subjekata koji se bave proizvodnjom i uvozom ovih proizvoda, tako i sa stanovišta budžetskih prihoda. Ukoliko ne bi došlo do predloženih izmena Zakona o akcizama ne bi mogla da se ostvari planirana naplata prihoda od akcize, što bi moglo da ima uticaja za stabilnost budžetskog sistema. Promene koje su propisane ovim zakonom vršene su u cilju obezbeđivanja planiranih prihoda od akciza. Predloženim izmenama postiže se obezbeđivanje naplate planiranog prihoda po osnovu akciza uz što manji negativan uticaj na poslovanje privrednih subjekata. Donošenje ovog zakona usklađeno je sa postojećim pravnim okvirom, a pre svega sa prioriternim ciljevima Vlade u smislu suzbijanja sive ekonomije i efikasnije naplate poreza. Osnovni pokazatelj učinka sprovođenja predloženih promena su realizacija planiranih prihoda od akciza na duvanske i ostale srodne proizvode.

7. Analiza upravljačkih efekata.

1) Koje aktivnosti je potrebno sprovesti i u kojim rokovima kako bi se omogućila primena propisa? Koja organizaciona jedinica unutar organa, odnosno organizacije koji vrše javna ovlašćenja, je odgovorna za sprovođenje ovih aktivnosti?

Potrebno je precizno navesti konkretne regulatorne (donošenje podzakonskih i opštih akata, usklađivanje drugih propisa sa propisom koji se predlaže) i neregulatorne aktivnosti (informativno edukativne kampanje, obuke zaposlenih za primenu novih propisa, tehničko tehnološke i organizacione promene, itd.) koje je potrebno preduzeti kako bi se omogućila primena propisa, kao i rok za njihovo sprovođenje. Navesti organ, odnosno organizaciju koja vrši javna ovlašćenja i unutrašnju organizacionu jedinicu koja je odgovorna za sprovođenje aktivnosti. Navesti na koji način će se uspostaviti međuinstitucionalna saradnja između organa, odnosno organizacije koji vrše javna ovlašćenja nadležnih za primenu propisa.

Ovim zakonom ne uvode se organizacione, upravljačke i institucionalne promene. Postojeća javna uprava ima kapaciteta za sprovođenje predloženih izmena, s toga za realizaciju predloženog zakonskog rešenja nije potrebno izvršiti restrukturiranje postojećeg državnog organa niti bilo kog drugog subjekta.

2) Odrediti kapacitete organa, odnosno organizacije koji vrše javna ovlašćenja koji je potrebno angažovati za primenu propisa. Da li su kapaciteti dovoljni za primenu propisa?

Odrediti organizacionu celinu u okviru organa, odnosno organizacije koji vrše javna ovlašćenja koja će vršiti nadležnosti definisane propisom. Prikazati ljudske i materijalne (oprema, prostor, softver, itd.) kapacitete koje je potrebno da ova organizaciona celina angažuje. Proceniti postojeće i navesti da li je potrebno obezbediti dodatne kapacitete i način na koji će se ti kapaciteti obezbediti

S obzirom na to da za konkretni propis neće biti formirane posebne organizacione jedinice, postojeći kapaciteti su zadovoljavajući, tako da ne postoji potreba za obezbeđivanjem dodatnih kapaciteta.

8. Analiza finansijskih efekata.

1) Koliko iznose javni rashodi primene propisa i iz kojih izvora finansiranja će se obezbediti sredstva?

Opisati predložena rešenja propisa koja direktno ili indirektno utiču na povećanje javnih rashoda. Navesti procenjen iznos troškova koje će snositi organi, odnosno organizacije koji vrše javna ovlašćenja za primenu propisa. Navesti izvore finansiranja iz kojih će se obezbeđivati potrebna sredstva (budžet Republike Srbije, zaduživanje, donatorska sredstva, budžet autonomne pokrajine, budžet jedinice lokalne samouprave, budžet javne ustanove, itd.) i iznose koji će se obezbediti iz svakog izvora finansiranja.

Predložena rešenja ne dovode do javnih rashoda koji se mogu posebno navesti.

2) Kakve će efekte predložena rešenja propisa imati na javne prihode i rashode?

Odrediti javni prihod (porez, doprinos, akciza, taksa, naknada, itd.) koji se uvodi ili menja ili na koji direktno ili indirektno utiče propis i proceniti iznos promene javnog prihoda u roku od tri do pet godina od trenutka primene propisa. Odrediti javni rashod koji se uvodi ili menja ili na koji direktno ili indirektno utiče propis i proceniti iznos promene javnog rashoda u roku od tri do pet godina od trenutka primene propisa.

Predložene izmene propisane ovim zakonom imaju za cilj povećanje javnih prihoda od akciza u srednjem roku. Naime, agregatni prihodi od akciza na duvanske proizvode su iznosili u mil RSD u 2023. god. - 126.558,1, u 2024. god.- 140.935,4, a procena je da bi u 2025. god. iznosili 149.000. Navedene izmene mogu uticati na preraspodelu društvenog bogatstva kroz povećanje prihoda od akciza u Budžetu Republike Srbije.

9. Analiza rizika.

1) Navesti ključne rizike za primenu propisa. Koje mere će biti preduzete kako bi se smanjila verovatnoća nastanka rizičnih događaja, odnosno umanjili njihovi efekti i koje mere će biti preduzete ukoliko se rizik ostvari?

Ministarstvo finansija preduzeće sve mere, u saradnji sa drugim organima, pre svega sa Poreskom upravom, Upravom carina i Upravom za duvan sa kojima je uspostavljena adekvatna podrška za implementaciju navedenog zakonskog rešenja i kako bi se smanjila verovatnoća nastanka rizičnih događaja.

10. Izveštaj o sprovedenim konsultacijama

1) Odrediti ciljne grupe i zainteresovane strane koje je potrebno uključiti u proces konsultacija.

U toku izrade Nacrta zakona o izmenama Zakona o akcizama (u daljem tekstu: Nacrt zakona) sprovedene su konsultacije sa ciljnim grupama i zainteresovanim stranama. Pored toga, u proces konsultacija uključuju se i drugi subjekti imajući u vidu da se, saglasno Poslovniku Vlade, Nacrt zakona upućuje na

mišljenje i nadležnim organima. Na ovaj način pruža se prilika da se izjasne na tekst Nacrta zakona sa stanovišta svoje nadležnosti koja se odnosi na određene segmente ovog zakona.

2) U kom periodu su sprovedene konsultacije i da li su relevantne informacije o vremenu i mestu primene izabranih metoda konsultacija i njihovim rezultatima, objavljene na Portalu „eKonsultacije”? Navesti link sa Portala „eKonsultacije” ili neke druge internet stranice preko koje su sprovedene konsultacije.

Ministarstvo finansija sprovelo je javne konsultacije u postupku izrade Nacrta zakona o izmenama Zakona o akcizama (u daljem tekstu: Nacrt zakona) i pozvalo sve zainteresovane strane da tokom trajanja konsultacija u periodu od 23. do 30. oktobra 2025. godine daju predloge, komentare, sugestije i primedbe na tekst Nacrt zakona putem elektronske pošte na sledeću adresu: fiskalni.sektor@mfin.gov.rs, najkasnije do 30. oktobra 2025. godine, kako bi sve zainteresovane strane bile blagovremeno i pravilno informisane o predloženim zakonskim rešenjima, čime bi se omogućilo da daju i svoj doprinos daljem unapređenju predloženih zakonskih rešenja.

Tekst pregleda odredaba Nacrta zakona koje se menjaju objavljen je na zvaničnoj veb prezentaciji Ministarstva finansija <https://www.mfin.gov.rs/propisi/pregled-odredaba-zakona-o-akcizama-koje-se-menjaju-i-dopunjuju> i na zvaničnom sajtu e-Konsultacije <https://ekonsultacije.gov.rs/topicOfDiscussionPage/555/3>

3) Navesti ciljne grupe i zainteresovane strane koje su učestvovalе u konsultacijama.

Inicijative za izmene dostavljene su Ministarstvu finansija u formi sugestija, komentara i predloga za izmene od strane zainteresovanih lica.

Sva zainteresovana lica mogla su da dostave svoje predloge za izmene. Inicijative podnete u prethodnom periodu su razmatrane i bile su predmet analize prilikom pripreme teksta ovog zakona.

4) Da li su u konsultacije uključeni predstavnici mikro, malih i srednjih privrednih subjekata iz regulisane oblasti i osetljive društvene grupe na koje propis utiče, predstavnici udruženja koja se bave zaštitom životne sredine, kao i predstavnici udruženja koji se bave rodnom ravnopravnošću?

Učesnici konsultativnog procesa bili su svi zainteresovani privredni subjekti, koji su davali primedbe, sugestije, kao i inicijative za izmene i dopune ovog zakona.

Inicijativu za dopunu zakona dostavili su:

- Savet stranih investitora, Gospodar Jevremova 47/IV, Beograd;
- Privredna komore Srbije, Resavska 13-15, Beograd.

5) Navedite primedbe, sugestije i komentare na tekst propisa, dostavljene u toku konsultacija koje su usvojene.

/

6) Navedite primedbe, sugestije i komentare na tekst propisa, dostavljene u toku konsultacija koje nisu usvojene i objasniti razloge za njihovo neprihvatanje.

Savet stranih investitora, Gospodar Jevremova 47/IV, Beograd dostavio je inicijativu za izmenu:

- člana 10. stav 13. Zakona o akcizama, kojim se propisuje da će se iznos prosečne ponderisane maloprodajne cene i iznos minimalne akcize iz st. 5. i 9. ovog člana primenjivati se od narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

U inicijativi su predložili da se iznos prosečne ponderisane maloprodajne cene i iznos minimalne akcize iz st. 5. i 9. ovog člana primenjuje ne od narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, već od drugog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, ne računajući subotu, nedelju i dane državnog praznika.

Naveli su, između ostalog, da se navedena izmena predlaže radi unapređenja pravne sigurnosti i operativne efikasnosti privrednih subjekata odnosno da bi se privrednim subjektima ostavilo dovoljno vremena za informisanje putem javnih glasila o novim iznosima prosečne ponderisane maloprodajne cene i minimalne akcize, logističke pripreme, organizaciju neophodnog ljudstva i opreme, sprovođenje popisa zaliha, kao i unos novih iznosa i podešavanje informacionih sistema koji prate kompleksnu logistiku akciznih proizvoda. Istakli su da trenutno propisana dinamika (primena od narednog dana od dana objavljivanja) ne ostavlja dovoljno vremena za adekvatno sprovođenje svih neophodnih aktivnosti i dovodi privredne subjekte u rizik od greške i neusaglašenosti.

Privredna komore Srbije, Resavska 13-15, Beograd, dostavila je komentar u kome predlažu izmenu:

- člana 39a Zakona o akcizama, koji se odnosi na ostvarivanje prava na refakciju plaćene akcize na derivate nafte koji se koriste kao motorno gorivo za transportne svrhe;

- člana 6. stav 10. Zakona o akcizama, kojim se propisuje da se usklađeni iznosi akciza primenjuju se od dana određenog u aktu Vlade, kojim se vrši usklađivanje, privremeno smanjenje, odnosno povećanje iznosa akciza.

U vezi sa predlogom za izmenu člana 39a Zakona o akcizama, grupacija za železnički saobraćaj je na inicijativu privatnih železničkih operatera, usvojila zaključak o potrebi za ostvarivanjem prava na refakciju plaćenih akciza na gorivo koje se koristi u pogonske svrhe pri obavljanju železničkog transporta dizel vučom.

Naveli su da su razlozi za dodeljivanje prava su višestruki:

- Republika Srbija usklađuje svoja strateška delovanja u skladu sa regionalnim obavezama preuzetim pristupanjem Transportnoj Zajednici i razvojnim strategijama Evropske Unije, gde je jedan od prioriteta u oblasti transporta povećanje obima transporta železnicom, kao vida saobraćaja koji bi trebao da bude ekonomski i ekološki povoljniji od drumskog, što treba podržati i zakonskom regulativom kroz pravo na refakciju plaćenih akciza.

Republika Srbija ulaže značajne napore i resurse u izgradnju, rekonstrukciju i modernizaciju železničke infrastrukture, svesni potrebe za boljim i

efikasnijim transportnim uslugama, posebno podizanja konkurentnosti železničkog vida saobraćaja. Radovi na rekonstrukciji i izgradnji glavnih železničkih pravaca, čiji je početak najavljen za ovu godinu i koji će trajati narednih nekoliko godina, uslovljavaju da se koriste alternativni pravci, koji su duži i na kojima je moguća isključivo dizel vuča. Ovo će uzrokovati značajne dodatne troškove železničkih operatera u dužem vremenskom periodu.

Rast privrednih aktivnosti, kao i povećan obim roba u tranzitu, dovela je do intenziviranja transporta na delovima mreže koji nisu elektrifikovani.

Rast cena energenata na globalnom nivou usled pandemije i drugih događaja će značajno uticati na rast cena transportnih usluga, a posledično i cena proizvoda, što negativno utiče na konkurentnost domaće privrede, kao i konkurentnost železničkog saobraćaja.

Takođe, naveli su da Zakon o akcizama definiše mogućnost refakcije akcize na kupljeno pogonsko gorivo samo drumskim prevoznicima, što za iste predstavlja uštedu od preko 10% troškova goriva (refakcija je propisana na 15.19 dinara po litri goriva). Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku, tokom 2023. godine u drumskom saobraćaju je ukupno utrošeno 267 hiljada tona dizel goriva, a u železničkom 9 hiljada tona, što je manje od 3% učešća železničkog saobraćaja u potrošnji goriva, dok je istovremeno učešće u obavljenom transportnom radu na nivou od preko 15% u prevozu tereta, odnosno preko 5% u prevozu putnika.

Pored toga, navodi se da broj prevoznika u železničkom transportu tereta raste, pri čemu je konkurentnost železnice sve niža usled povećanih troškova i dugačkog vremena transporta.

Imajući u vidu aktuelne infrastrukturne radove, značaj transporta strateških sirovina i proizvoda koji je karakterističan za železnički transport, kao i trend opadanja učešća železničkog transporta u ukupnom obimu transporta, evidentna je potreba da se železničkim operaterima pomogne na svaki način kako bi prebrodili period investicionog ciklusa u železničku infrastrukturu i sačuvali tržište železničkog transporta.

U vezi sa predlogom za izmenu člana 6. stav 10. Zakona o akcizama predlaže se da akcizni iznosi utvrđeni aktom Vlade ne mogu početi sa primenom pre isteka roka od najmanje osam dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“, osim u izuzetnim slučajevima utvrđenim zakonom, kada postoje opravdane vanredne okolnosti koje zahtevaju hitnu primenu.

Ovom izmenom bi se nedvosmisleno garantovalo da privredni subjekti imaju minimalan vremenski okvir za usaglašavanje sistema, cena i poslovnih procesa pre stupanja na snagu novih akciznih iznosa.

Istakli su da iako Ustav i važeći Zakon o akcizama već predviđaju mogućnost da propis stupi na snagu danom objavljivanja u izuzetnim slučajevima, u praksi se ova odredba sve češće primenjuje i u redovnim situacijama, što dovodi do naglih promena koje otežavaju poslovanje i planiranje privrede. Privredni subjekti, posebno u industriji pića i prehrambenoj industriji, moraju imati minimalan garantovan rok za prilagođavanje akciznim izmenama – kako bi mogli blagovremeno ažurirati cenovnike, evidencije, ugovorne odnose i akcizna skladišta. Uvođenjem obaveznog osmodnevnog roka, uz zadržavanje mogućnosti hitne primene u vanrednim okolnostima, obezbeđuje se bolji balans između fiskalne politike države i predvidivosti poslovnog okruženja, što doprinosi pravnoj sigurnosti, stabilnosti tržišta i očuvanju likvidnosti domaćih proizvođača.

Ministarstvo finansija razmotrilo je dostavljene predloge Saveta stranih investitora i Privredne komore Srbije i isti nije prihvatila iz razloga što predložene izmene nisu predmet ovog zakona. Predložene izmene Ministarstvo finansija smatraće kao inicijative za izmenu Zakona o akcizama koje će razmatrati prilikom narednih izmena Zakona o akcizama.

VI. PREGLED ODREDBA ZAKONA O AKCIZAMA KOJE SE MENJAJU

Duvanske prerađevine

Član 10.

Na duvanske prerađevine (cigarete, cigare, cigarilose, duvan za pušenje i ostale duvanske prerađevine) plaća se akciza utvrđena odredbama čl. 40a, 40b, 40g i 40d ovog zakona, a na nesagorevajući duvan akciza se plaća u skladu sa stavom 11. ovog člana, osim na duvanske prerađevine koje služe za testiranje kontrole kvaliteta proizvoda.

Cigaretama, cigarama, cigarilosima, duvanom za pušenje i ostalim duvanskim prerađevinama smatraju se duvanske prerađevine koje se proizvode i stavljaju u promet kao takva vrsta prerađevina u skladu sa zakonom kojim se uređuje proizvodnja i promet duvana i duvanskih prerađevina.

Nesagorevajući duvan je posebna duvanska prerađevina svrstana u tarifnu oznaku nomenklature CT 2403 99 90 00 koja je sačinjena tako da se prilikom upotrebe zagreva ali ne sagoreva.

Ako je obračunata akciza na cigarete, duvan za pušenje i ostale duvanske prerađevine, koja je propisana u odredbama čl. 40a, 40b i 40d ovog zakona, manja od minimalne akcize utvrđene ovim zakonom, plaća se minimalna akciza.

Minimalna akciza iz stava 4. ovog člana iznosi, i to na:

1) cigarete - 100% ukupne akcize iz čl. 40a i 40b ovog zakona utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta;

2) duvan za pušenje i ostale duvanske prerađevine (rezani duvan, duvan za lulu, duvan za žvakanje i burmut) - 100% akcize iz člana 40d ovog zakona utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene duvana za pušenje i ostalih duvanskih prerađevina, ali ne manje od:

- 55% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, i to u periodu od 1. januara do 31. decembra 2013. godine;

- 60% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, i to u periodu od 1. januara do 31. decembra 2014. godine;

- 65% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, i to u periodu od 1. januara do 31. decembra 2015. godine;

- 70% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, i to od 1. januara 2016. godine.

Izuzetno, ukoliko se radi o proizvodima koji se u celini ili delimično sastoje od supstanci koje nisu duvan, ali koji u pogledu drugih kriterijuma odgovaraju tim proizvodima, u skladu sa zakonom kojim se uređuje proizvodnja i promet duvana i duvanskih prerađevina, osnovica za utvrđivanje minimalne akcize na te proizvode je minimalna akciza na duvan za pušenje i ostale duvanske prerađevine iz stava 5. tačka 2) ovog člana, a srazmerno sadržini duvana u tim proizvodima.

Prosečna ponderisana maloprodajna cena iz stava 5. tačka 1) ovog člana izračunava se stavljanjem u odnos ukupne vrednosti svih cigareta koje su puštene u promet po maloprodajnim cenama, sa ukupnom količinom cigareta puštenih u promet u Republici Srbiji, u prethodnoj kalendarskoj godini.

Prosečna ponderisana maloprodajna cena iz stava 5. tačka 2) ovog člana izračunava se stavljanjem u odnos ukupne vrednosti celokupnog duvana za pušenje i ostalih duvanskih prerađevina (rezani duvan, duvan za lulu, duvan za žvakanje i burmut) puštenih u promet po maloprodajnim cenama, sa ukupnom količinom duvana za pušenje i ostalih duvanskih prerađevina (rezani duvan, duvan za lulu, duvan za žvakanje i burmut) puštenih u promet u Republici Srbiji, u prethodnoj kalendarskoj godini.

Vlada, na predlog ministarstva nadležnog za poslove finansija (u daljem tekstu: ministarstvo) utvrđuje jednom godišnje, i to do 15. februara tekuće godine, iznose prosečne ponderisane maloprodajne cene iz stava 5. ovog člana u prethodnoj kalendarskoj godini, a iznose minimalne akcize utvrđuje polugodišnje, i to do 15. februara, odnosno do 31. jula tekuće godine.

Predlog iznosa prosečne ponderisane maloprodajne cene iz stava 9. ovog člana, utvrđuje se na osnovu podataka o ukupnoj vrednosti svih cigareta, duvana za pušenje i ostalih duvanskih prerađevina (rezani duvan, duvan za lulu, duvan za žvakanje i burmut) puštenih u promet po maloprodajnim cenama objavljenim u „Službenom glasniku Republike Srbije” i ukupnoj količini cigareta, duvana za pušenje i ostalih duvanskih prerađevina (rezani duvan, duvan za lulu, duvan za žvakanje i burmut) puštenih u promet u Republici Srbiji, u prethodnoj kalendarskoj godini.

~~Na nesagorevajući duvan plaća se akciza po kilogramu duvanske smese, u iznosu od:~~

~~1) 60% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, u periodu od 1. januara do 31. decembra 2021. godine;~~

~~2) 70% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, u periodu od 1. januara do 31. decembra 2022. godine;~~

~~3) 80% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, u periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine;~~

~~4) 90% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, u periodu od 1. januara do 31. decembra 2024. godine;~~

~~5) 100% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, od 1. januara 2025. godine.~~

NA NESAGOREVAJUĆI DUVAN PLAĆA SE AKCIZA PO KILOGRAMU DUVANSKE SMESE, U IZNOSU OD:

1) 110% MINIMALNE AKCIZE NA 1.000 KOMADA CIGARETA UTVRĐENE ZA KATEGORIJU PROSEČNE PONDERISANE MALOPRODAJNE CENE CIGARETA, U PERIODU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2026. GODINE;

2) 120% MINIMALNE AKCIZE NA 1.000 KOMADA CIGARETA UTVRĐENE ZA KATEGORIJU PROSEČNE PONDERISANE MALOPRODAJNE CENE CIGARETA, U PERIODU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2027. GODINE;

3) 130% MINIMALNE AKCIZE NA 1.000 KOMADA CIGARETA UTVRĐENE ZA KATEGORIJU PROSEČNE PONDERISANE MALOPRODAJNE CENE CIGARETA, U PERIODU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2028. GODINE;

4) 140% MINIMALNE AKCIZE NA 1.000 KOMADA CIGARETA UTVRĐENE ZA KATEGORIJU PROSEČNE PONDERISANE MALOPRODAJNE CENE CIGARETA, U PERIODU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2029. GODINE;

5) 150% MINIMALNE AKCIZE NA 1.000 KOMADA CIGARETA UTVRĐENE ZA KATEGORIJU PROSEČNE PONDERISANE MALOPRODAJNE CENE CIGARETA, OD 1. JANUARA 2030. GODINE.

Vlada će urediti način i postupak utvrđivanja iznosa prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, duvana za pušenje i ostalih duvanskih prerađevina u smislu st. 7. do 10. ovog člana.

Iznos prosečne ponderisane maloprodajne cene i iznos minimalne akcize iz st. 5. i 9. ovog člana primenjivaće se od narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Član 14a

Tečnostima za punjenje elektronskih cigareta, u smislu ovog zakona, smatraju se proizvodi obuhvaćeni tarifnim oznakama nomenklature CT 3824 99 56 00 i 3824 99 57 00, koji prilikom korišćenja elektronske cigarete na predviđeni način stvaraju paru za udisanje, kao i tečnosti za punjenje elektronskih cigareta sadržane u elektronskoj cigareti iz tarifne oznake nomenklature CT 8543 70 70 00 ili u delovima elektronske cigarete iz tarifne oznake nomenklature CT 8543 90 00 00.

~~Akciza na tečnosti za punjenje elektronskih cigareta plaća se po mililitru, i to:~~

~~1) u periodu od 1. januara do 31. decembra 2021. godine u iznosu od 6,00 din/ml;~~

~~2) u periodu od 1. januara do 31. decembra 2022. godine u iznosu od 7,00 din/ml;~~

~~3) u periodu od 1. januara do 30. septembra 2023. godine u iznosu od 8,00 din/ml;~~

~~4) u periodu od 1. oktobra do 31. decembra 2023. godine u iznosu od 8,64 din/ml;~~

~~5) u periodu od 1. januara do 31. decembra 2024. godine u iznosu od 9,72 din/ml;~~

~~6) od 1. januara 2025. godine u iznosu od 10,80 din/ml.~~

AKCIZA NA TEČNOSTI ZA PUNJENJE ELEKTRONSKIH CIGARETA PLAĆA SE PO MILILITRU, I TO:

1) U PERIODU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2026. GODINE U IZNOSU OD 13,12 DIN./ML;

2) U PERIODU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2027. GODINE U IZNOSU OD 14,12 DIN./ML;

3) U PERIODU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2028. GODINE U IZNOSU OD 15,12 DIN./ML;

4) U PERIODU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2029. GODINE U IZNOSU OD 16,12 DIN./ML;

5) OD 1. JANUARA 2030. GODINE U IZNOSU OD 17,12 DIN./ML.

Član 14v

Biljni proizvodi za pušenje, odnosno zagrevanje tarifne oznake nomenklature CT 2402 90 00 00, 2403 99 90 00, 2404 12 00 00, 2404 19 10 00 ili 2404 19 90 00 jesu proizvodi na bazi bilja, trave ili voća, koji se upotrebljavaju sagorevanjem, odnosno zagrevanjem.

Proizvodi za vodenu lulu (arome za nargilu) tarifne oznake nomenklature CT 2403 99 90 00, 2404 12 00 00 i 2404 19 90 00 jesu proizvodi namenjeni za konzumiranje putem vodene lule.

~~Akciza na biljne proizvode za pušenje, odnosno zagrevanje i proizvode za vodenu lulu (arome za nargilu) plaća se po kilogramu smese, u iznosu od 100% minimalne akcize na 1.000 komada cigareta utvrđene za kategoriju prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta.~~

AKCIZA NA BILJNE PROIZVODE ZA PUŠENJE, ODNOSNO ZAGREVANJE I PROIZVODE ZA VODENU LULU (AROME ZA NARGILU) PLAĆA SE PO KILOGRAMU SMESE, U IZNOSU OD:

1) 110% MINIMALNE AKCIZE NA 1.000 KOMADA CIGARETA UTVRĐENE ZA KATEGORIJU PROSEČNE PONDERISANE MALOPRODAJNE CENE CIGARETA, U PERIODU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2026. GODINE;

2) 120% MINIMALNE AKCIZE NA 1.000 KOMADA CIGARETA UTVRĐENE ZA KATEGORIJU PROSEČNE PONDERISANE MALOPRODAJNE CENE CIGARETA, U PERIODU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2027. GODINE;

3) 130% MINIMALNE AKCIZE NA 1.000 KOMADA CIGARETA UTVRĐENE ZA KATEGORIJU PROSEČNE PONDERISANE MALOPRODAJNE CENE CIGARETA, U PERIODU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2028. GODINE;

4) 140% MINIMALNE AKCIZE NA 1.000 KOMADA CIGARETA UTVRĐENE ZA KATEGORIJU PROSEČNE PONDERISANE MALOPRODAJNE CENE CIGARETA, U PERIODU OD 1. JANUARA DO 31. DECEMBRA 2029. GODINE;

5) 150% MINIMALNE AKCIZE NA 1.000 KOMADA CIGARETA UTVRĐENE ZA KATEGORIJU PROSEČNE PONDERISANE MALOPRODAJNE CENE CIGARETA, OD 1. JANUARA 2030. GODINE.

Oslobođenja

Član 19.

Akciza se ne plaća na akcizne proizvode:

1) koje izvozi proizvođač, odnosno koje proizvođač radi izvoza otprema u carinsko skladište, otvoreno u skladu sa carinskim propisima;

2) koje proizvođač, odnosno uvoznik prodaje za:

(1) službene potrebe diplomatskih i konzularnih predstavništava,

(2) službene potrebe međunarodnih organizacija, ako je to predviđeno međunarodnim ugovorima,

(3) lične potrebe stranog osoblja diplomatskih i konzularnih predstavništava, uključujući i članove njihovih porodica,

(4) lične potrebe stranog osoblja međunarodnih organizacija, uključujući i članove njihovih porodica, ako je to predviđeno međunarodnim ugovorima;

3) derivate nafte, biogoriva i biotečnosti koje prodaje proizvođač, odnosno uvoznik, a čiji se promet vrši na osnovu međunarodnog ugovora, ako je tim ugovorom predviđeno oslobođenje od plaćanja akcize;

4) koje proizvođač otprema, odnosno uvoznik smešta, u carinsko skladište otvoreno u skladu sa carinskim propisima, radi prodaje u avionima i brodovima, odnosno radi snabdevanja aviona i brodova, koji saobraćaju na međunarodnim linijama, kao i na proizvode koji se otpremaju u slobodne carinske prodavnice otvorene na vazduhoplovnim pristaništima otvorenim za međunarodni saobraćaj na kojima je organizovana pasoška i carinska kontrola radi prodaje putnicima u skladu sa carinskim propisima;

5) brisana („Službeni glasnik RS“, br. 119/12)

6) gorivo za mlazne motore - kerozin (petrolej) koje proizvođač prodaje neposredno krajnjem korisniku (vlasniku) za avio svrhe, odnosno uvoznik uvozi za sebe radi neposrednog korišćenja u avio svrhe ili za korisnika (vlasnika) koji to gorivo neposredno koristi u avio svrhe;

6a) cigarete, kafu, odnosno alkoholna pića koje je proizvođač po odobrenju ili na osnovu naloga nadležnog organa uništio, a obeležene su kontrolnim akciznim markicama.

~~Oslobođenje iz stava 1. tačka 1) u delu koji se odnosi na izvoz i tačka 4) ovog člana ostvaruje se na osnovu carinskih isprava kojim se dokazuje da su proizvodi napustili teritoriju Republike Srbije, odnosno otpremljeni radi prodaje u avionima i brodovima, odnosno radi snabdevanja aviona i brodova, koji saobraćaju na međunarodnim linijama ili u slobodnim carinskim prodavnicama otvorenim na vazduhoplovnim pristaništima otvorenim za međunarodni saobraćaj na kojima je organizovana pasoška i carinska kontrola.~~

OSLOBOĐENJE IZ STAVA 1. TAČKA 1) U DELU KOJI SE ODNOSI NA IZVOZ I TAČKA 4) OVOG ČLANA OSTVARUJE SE NA OSNOVU CARINSKIH ISPRAVA KOJIM SE DOKAZUJE DA SU PROIZVODI NAPUSTILI TERITORIJU REPUBLIKE SRBIJE, ODNOSNO OTPREMLJENI RADI PRODAJE U AVIONIMA I BRODOVIMA KOJI SAOBRAĆAJU NA MEĐUNARODNIM LINIJAMA ILI U SLOBODNIM CARINSKIM PRODAVNICAMA OTVORENIM NA VAZDUHOPLOVNIM PRISTANIŠTIMA OTVORENIM ZA MEĐUNARODNI SAOBRAĆAJ NA KOJIMA JE ORGANIZOVANA PASOŠKA I CARINSKA KONTROLA, ODNOSNO DA JE VLASNIK OTPREMIO AKCIZNE PROIZVODE NEPOSREDNO IZ CARINSKOG SKLADIŠTA POD CARINSKIM NADZOROM, RADI SNABDEVANJA AVIONA I BRODOVA KOJI SAOBRAĆAJU NA MEĐUNARODNIM LINIJAMA.

Oslobođenje iz stava 1. tačka 2. podtač. (1) i (3) ovog člana ostvaruje se pod uslovom reciprociteta, a na osnovu potvrde ministarstva nadležnog za spoljne poslove.

Bliže uslove, način i postupak ostvarivanja poreskog oslobođenja iz stava 1. tač. 2) i 3) ovog člana propisuje ministar nadležan za poslove finansija (u daljem tekstu: ministar).

XIIa OBRAČUNAVANJE I PLAĆANJE AKCIZE NA CIGARETE

Član 40a

~~Na cigarete iz uvoza i na cigarete proizvedene u zemlji (tarifne oznake nomenklature CT 2402 20 10 00 i 2402 20 90 00) plaća se akciza, i to:~~

- ~~1) u periodu od 1. januara do 30. juna 2021. godine u iznosu od 76,75 din./pak;~~
- ~~2) u periodu od 1. jula do 31. decembra 2021. godine u iznosu od 78,25 din./pak;~~
- ~~3) u periodu od 1. januara do 30. juna 2022. godine u iznosu od 79,75 din./pak;~~
- ~~4) u periodu od 1. jula do 31. decembra 2022. godine u iznosu od 81,25 din./pak;~~
- ~~5) u periodu od 1. januara do 30. juna 2023. godine u iznosu od 82,75 din./pak;~~
- ~~6) u periodu od 1. jula do 30. septembra 2023. godine u iznosu od 84,25 din./pak;~~
- ~~7) u periodu od 1. oktobra do 31. decembra 2023. godine u iznosu od 90,99 din./pak;~~
- ~~8) u periodu od 1. januara do 30. juna 2024. godine u iznosu od 92,61 din./pak;~~
- ~~9) u periodu od 1. jula do 31. decembra 2024. godine u iznosu od 94,23 din./pak;~~
- ~~10) u periodu od 1. januara do 30. juna 2025. godine u iznosu od 95,85 din./pak;~~
- ~~11) od 1. jula 2025. godine u iznosu od 97,47 din./pak.~~

NA CIGARETE IZ UVOZA I NA CIGARETE PROIZVEDENE U ZEMLJI (TARIFNE OZNAKE NOMENKLATURE CT 2402 20 10 00 I 2402 20 90 00) PLAĆA SE AKCIZA, I TO:

- 1) U PERIODU OD 1. JANUARA DO 30. JUNA 2026. GODINE U IZNOSU OD 106,90 DIN./PAK;
- 2) U PERIODU OD 1. JULA DO 31. DECEMBRA 2026. GODINE U IZNOSU OD 108,40 DIN./PAK;
- 3) U PERIODU OD 1. JANUARA DO 30. JUNA 2027. GODINE U IZNOSU OD 109,90 DIN./PAK;
- 4) U PERIODU OD 1. JULA DO 31. DECEMBRA 2027. GODINE U IZNOSU OD 111,40 DIN./PAK;
- 5) U PERIODU OD 1. JANUARA DO 30. JUNA 2028. GODINE U IZNOSU OD 112,90 DIN./PAK;
- 6) U PERIODU OD 1. JULA DO 31. DECEMBRA 2028. GODINE U IZNOSU OD 114,40 DIN./PAK;
- 7) U PERIODU OD 1. JANUARA DO 30. JUNA 2029. GODINE U IZNOSU OD 115,90 DIN./PAK;
- 8) U PERIODU OD 1. JULA DO 31. DECEMBRA 2029. GODINE U IZNOSU OD 117,40 DIN./PAK;
- 9) U PERIODU OD 1. JANUARA DO 30. JUNA 2030. GODINE U IZNOSU OD 118,90 DIN./PAK;
- 10) OD 1. JULA 2030. GODINE U IZNOSU OD 120,40 DIN./PAK.

Akciza na cigarete iz stava 1. ovog člana plaća se po pakovanju od 20 komada.

Na cigarete koje su u pakovanju različitom od pakovanja iz stava 2. ovog člana, akciza se plaća srazmerno pakovanju.

SAMOSTALNE ODREDBE PREDLOGA ZAKONA

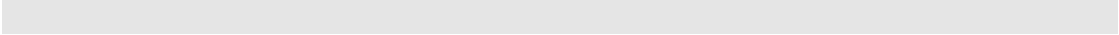
ČLAN 6.

PRVO NAREDNO USKLAĐIVANJE DINARSKIH IZNOSA AKCIZE NA CIGARETE VRŠIĆE SE POČEV OD JANUARA 2027. GODINE, A PO ISTEKU KALENDARSKJE GODINE U KOJOJ, PREMA PODACIMA REPUBLIČKOG ORGANA NADLEŽNOG ZA POSLOVE STATISTIKE, INDEKS POTROŠAČKIH CENA PRELAZI 2%.

PRVO NAREDNO USKLAĐIVANJE DINARSKIH IZNOSA AKCIZE NA TEČNOSTI ZA PUNJENJE ELEKTRONSKIH CIGARETA IZVRŠIĆE SE POČEV OD JANUARA 2027. GODINE, INDEKSOM POTROŠAČKIH CENA U 2026. GODINI.

ČLAN 7.

OVAJ ZAKON STUPA NA SNAGU OSMOG DANA OD DANA OBJAVLJIVANJA U „SLUŽBENOM GLASNIKU REPUBLIKE SRBIJE”, A PRIMENJUJE SE OD 1. JANUARA 2026. GODINE, OSIM ČLANA 4. OVOG ZAKONA KOJI SE PRIMENJUJE OD DANA STUPANJA NA SNAGU OVOG ZAKONA.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Organ državne uprave, odnosno drugi ovlašćeni predlagač propisa VLADA

MINISTARSTVO FINANSIJA

2. Naziv propisa

PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA ZAKONA O AKCIZAMA
 DRAFT LAW ON AMENDMENTS TO THE EXCISE EXCISE LAW

3. Usklađenost propisa sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):**a) Odredba Sporazuma koja se odnose na normativnu sadržinu propisa**

- Naslov IV - Slobodan protok robe, Poglavlje III – Opšte odredbe, član 37. Sporazuma;
- Naslov VIII – Politike saradnje, član 100. Sporazuma;

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma

U skladu sa rokovima iz člana 72. Sporazuma.

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma

Ispunjava u potpunosti

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma

/

d) Veza sa Nacionalnim programom za integraciju Republike Srbije u Evropsku uniju

Poglavlje 3.16. - Oporezivanje

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije

Predložene izmene u delu oporezivanja akcizom cigareta vrše se u skladu sa Direktivom Saveta 2011/64/EU od 21. juna 2011. godine o strukturi i akciznim stopama koje se primenjuju na duvanske prerađevine od 1. januara 2011. godine (kodifikacija). S tim u vezi, ovim zakonom predlaže se donošenje srednjoročnog plana postepenog povećavanja akciznog opterećenja u periodu 2026. - 2030. godine, kroz povećanje specifične komponente akcize svakih šest meseci za 1,50 din/pak, pri čemu bi stopa ad valorem - proporcionalne komponente akcize ostala nepromenjena (33% na maloprodajnu cenu cigareta) nezavisno od perioda primene.

Takođe, ovim zakonskim rešenjem vrši se dalje usklađivanje Direktivom 2014/40/EU o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica o proizvodnji, predstavljanju i prodaji duvanskih i srodnih proizvoda u delu koji se odnosi na sledljivost duvanskih proizvoda.

a) Navođenje primarnih izvora prava EU i usklađenost sa njima

Ugovor o funkcionisanju Evropske unije, Naslov II – Slobodno kretanje robe, Poglavlje 3. – Zabrana kvantitativnih ograničenja između država članica, čl. 34-37 – potpuno usklađeno

Ugovor o funkcionisanju Evropske unije, Naslov VII - Zajednička pravila o konkurenciji, oporezivanju i usklađivanju zakona, Poglavlje 2. – Poreske odredbe, čl.

110-111 – potpuno usklađeno i Poglavlje 3. – Usklađivanje propisa, član 114. – potpuno usklađeno

b) Navođenje sekundarnih izvora prava EU i usklađenost sa njima

- Direktiva Saveta 2011/64/EU od 21. juna 2011. godine o strukturi i akciznim stopama koje se primenjuju na duvanske prerađevine od 1. januara 2011. godine (kodifikacija)

Council Directive 2011/64/EU of 21 June 2011 on the structure and rates of excise duty applied on manufactured tobacco - codification), delimično usklađeno

- **Direktivom Evropske unije 2014/40** i Saveta od 3. aprila 2014. godine o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica o proizvodnji, prezentaciji i prodaji duvanskih i srodnih proizvoda i o stavljanju van snage Direktive 2001. /37/EC Tekst relevantan za EEA.

Directive 2014/40/EU of the European Parliament and of the Council of 3 April 2014 on the approximation of the laws, regulations and administrative provisions of the Member States

concerning the manufacture, presentation and sale of tobacco and related products and repealing Directive 2001/37/EC (OJ C 327, 12.11.2013, p. 65.), CELEX number 32014L0040; potuno usklađeno

v) Navođenje ostalih izvora prava EU i usklađenost sa njima

/

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost

Odredbe Zakona o akcizama koje propisuju visinu specifične i proporcionalne akcize na cigarete su u najvećim delom usklađene sa Direktivom Saveta br. 2011/64/EEZ, s obzirom na to da je u zemljama EU propisan mešoviti sistem akcize (specifična akciza + ad valorem akciza), kao i u Republici Srbiji. S tim u vezi, proizilazi da je domaće zakonodavstvo usaglašeno sa sistemom oporezivanja akcizom cigareta sa zemljama EU. Prema opštem pravilu Direktiva Saveta br. 2011/64/EEZ najniže akcizno opterećenje na 1000 komada cigareta iznosi 90€, a procenat ukupnog akciznog opterećenja na kategoriju cigareta sa prosečnom ponderisanom maloprodajnom cenom, prema pomenutom opštem pravilu iznosi 60%. Sadašnji nivo oporezivanja akcizom u Republici Srbiji iznosi 100,32 evra na 1000 komada cigareta u kategoriji prosečne ponderisane maloprodajne cene, odnosno 2,0 evra po paklici cigareta, s tim da je ovaj iznos nešto manji od 60% maloprodajne cene jedne paklice cigareta u kategoriji prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta, što će biti predmet daljeg usklađivanja.

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

/

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava EU prevedeni na srpski jezik?

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik EU?

/

8. Učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

U izradi Predloga zakona o izmenama Zakona o akcizama nisu učestvovali konsultanti.

1. Naziv propisa Evropske unije : Direktiva Saveta 2011/64/EEZ od 21. juna 2011. godine o strukturi i stopama akcize na duvanske prerađevine Council Directive 2011/64/EU of 21 June 2011 on the structure and rates of excise duty applied to manufactured tobacco				2. „CELEX” oznaka EU propisa 32011L0064		
3. Organ državne uprave, odnosno drugi ovlašćeni predlagač propisa: - Vlada Obrađivač: Ministarstvo finansija				4. Datum izrade tabele: 31. oktobar 2025. godine		
5. Naziv (nacrta, predloga) propisa čije odredbe su predmet analize usklađenosti sa propisom Evropske unije: PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA ZAKONA O AKCIZAMA DRAFT LAW ON AMENDMENTS TO THE EXCISE EXCISE LAW				6. Brojčane oznake (šifre) planiranih propisa iz baze NPAA: 2008-1		
7. Usklađenost odredbi propisa sa odredbama propisa EU:						
a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
Odredba propisa EU	Sadržina odredbe	Odredbe propisa R. Srbije	Sadržina odredbe	Usklađenost ¹	Razlozi za delimičnu usklađenost, neusklađenost ili neprenosivost	Napomena o usklađenosti
10.2	Propisuje se visina minimalne akcize na cigarete, tako da ukupna akciza na cigarete predstavlja najmanje 60% ponderisane prosečne maloprodajne cene cigareta puštenih u potrošnju. Ta akciza ne može biti manja od 90 evra za 1000 cigareta bez obzira na prosečnu ponderisanu maloprodajnu cenu.	5	Propisuje se novi uvećani specifični iznosi akcize na cigarete za period 2026. do 2030. godine, dok ad valorem komponenta akcize ostaje nepromenjena u navedenom periodu i iznosi 33% na MPC.	DU	Razlozi za delimičnu usklađenost sadržani su u tome da se predmetnim izmenama vrši dalje usaglašavanje sa standardima EU, u pogledu dostizanja minimalnog nivo oporezivanja akcizom cigareta propisanih	Smisao direktive preuzet je u najvećoj meri

¹ Potpuno usklađeno - PU, delimično usklađeno - DU, neusklađeno - NU, neprenosivo – NP

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
					Direktivom Saveta 2011/64 EU. Naime ovim zakonom predlažu se novi iznosi akciza na cigarete u cilju daljeg postupnog povećavanja akciznog opterećenja kroz povećanje specifične komponente akcize na cigarete za period 2026. do 2030. godine, kroz povećanje specifične komponente akcize svakih šest meseci u navedenom periodu, pri čemu bi stopa ad valorem komponenta akcize ostala nepromenjena (33%) nezavisno od perioda primene. Ovim zakonom predlaže se umereno povećanje specifične komponente akcize na cigarete kroz postepeno povećanje akciza. Nivo oporezivanja akcizom u Republici Srbiji dostigao je minimalni nivo oporezivanja akcizom u EU od 90€ na 1000 komada cigareta u kategoriji prosečne ponderisane maloprodajne cene, odnosno minimum 1,8 evra po paklici cigareta, s tim da je ovaj iznos nešto manji od 60% maloprodajne cene jedne paklice cigareta u kategoriji prosečne ponderisane maloprodajne cene cigareta.	

1. Naziv propisa Evropske unije : Directive 2014/40/EU of the European Parliament and of the Council of 3 April 2014 Direktiva Evropskog parlamenta i Saveta 2014/40/EU od 3. aprila 2014. godine o približavanju zakona i drugih propisa država članica o proizvodnji, predstavljanju i prodaji duvanskih i srodnih proizvoda i o prestanku važenja Direktive 2001/37/EZ	2. „CELEX” oznaka EU propisa 32014L0040
3. Organ državne uprave, odnosno drugi ovlašćeni predlagač propisa: Vlada Obrađivač: Ministarstvo finansija	4. Datum izrade tabele: 31.10.2025.
5. Naziv (nacrt, predloga) propisa čije odredbe su predmet analize usklađenosti sa propisom Evropske unije: PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA ZAKONA O AKCIZAMA DRAFT LAW ON AMENDMENTS TO THE EXCISE EXCISE LAW	6. Brojčane oznake (šifre) planiranih propisa iz baze NPAA:
7. Usklađenost odredbi propisa sa odredbama propisa EU:	

a)	a1)	b)	b1)	v)	g)
Odredba propisa EU	Sadržina odredbe	Odredbe propisa R. Srbije	Sadržina odredbe	Usklađenost ²	Razlozi za delimičnu usklađenost, neusklađenost ili neprenosivost
Član 2 – Definicije 2.15	„biljni proizvod za pušenje” je proizvod zasnovan na biljkama, bilju ili voću koji ne	3	Predlažu se novi iznosi akcize na na biljne proizvode za pušenje, odnosno zagrevanje i	PU	

² Potpuno usklađeno - PU, delimično usklađeno - DU, neusklađeno - NU, neprenosivo – NP

	sadrži duvan i koji se može konzumirati procesom sagorevanja;		proizvode za vodenu lulu (arome za nargilu), po periodu primene. Sadašnjim zakonskim rešenjem akciza na navedene proizvode plaća se po kilogramu smese kao procenat minimalne akcize na cigarete koji trenutno iznosi 100%. Novim zakonskim rešenjem predlaže se uvećanje akcize od 10 procentih poena godišnje		